

Redacția

și
AdministrațiaCluj Reg. Maria 14
TELEFON 124Anunțurile se pri-
nesc după tarif.Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ROMÂNESC

Abonament:

Pe un an Lei. 160.—
Pe 1/2 an " 80.—
Pe 1/4 an " 40.—Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an " 160.—
Pe 1/4 an " 80.—Pentru America
Pe un an 2 dolariManuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Partidul național în Ardeal

— Necesitatea unei primeniri radicale. —

În legătură cu eșuarea fuziunii național-țărăniște, încercăm să schițăm pierderile ce vor îndura ambele grupări pe urma acestei regretabile gafe politice.

Ne ocupăm de astădată în special de situația actuală a partidului național în Ardeal.

Ea nu mai este aceeaș ca la venirea liberalilor, nici cea dela căderea guvernului Vaida. Unanimitatea Ardealului în a recunoaște partidul național ca exclusiv reprezentant al său astăzi nu mai există. Organizațiile celorlalte partide politice din țară încep să iasă din cadrul strâmt, la care erau reduse dincoace de Carpați de fanatismul ardelenesc pentru naționaliști. Marile masse din Ardeal împărtășesc acum în parte și ideile precum și atitudinile partidelor, pe care până mai ieri, alaltăieri le considerau contrare propriilor lor interese.

Că-i bine, că-i rău așa, nu ne preocupă deocamdată. Vom face însă o analiză a factorilor și împrejurărilor, cărora se datorește noul aspect al vieții politice din Ardeal.

Dela început trebuie fixat un lucru. Simpatia Ardealului pentru partidul național este foarte firească. Deoparte cuprinde în cadrele sale majoritatea copleșitoare a fruntașilor ardeleni, cunoscuți îndeobște ca oameni cinstiți și statornici în credințele lor politice. Dealtăparte partidul național este considerat ca depozitarul aspirațiilor Ardealului, care se rezumă la următoarele postulate: 1. Respectul libertății cetățenești; 2. legalitate mai presus de toate și 3. asigurarea ordinii, printr-o cât mai bună organizație.

Se impune acum întrebarea, ce a provocat pierderea de teren arătată a partidului național? Răspunsul este: Lipsa unei bune conduceri.

Ne-au desvelit-o în primul rând greșelile politice. Amintim dintre acestea: Regionalismul adoptat în anii trecuți, când a trebuit să vină moartea marelui Take Ionescu, pentruca naționaliștii ardeleni să descalice dincolo de Carpați; apoi atitudinea dela încoronare; trâmbitarea pasivității politice, la care s'a renunțat nu peste mult; și în sfârșit alte acțiuni, menite din capul locului să n'aibă rezultate pozitive.

În al doilea rând mizerabila conducere ne-o evidențiază atmosfera nefavorabilă creată în jurul partidului național. Ceidîn fruntea lui s'au dovedit incapabili să împiedice risipirea unei imense populații moștenite.

La întruniri publice vorbeau ore întregi de furtul urnelor și a-

buzuri administrative în loc să vină cu cu detaliate programe de guvernământ.

Dar mai bine ca orice caracterizează slăbiciunea conducătorilor partidului național, totala decădere a presei oficiale a partidului, atât în privința tirajului cât și a condițiilor redacționale. Și ce era mai ușor ca aceea, de-a face din „Patria” un mare cotidian al Ardealului! Se vede însă, că la partidul național în timpul din urmă totul a mers înapoi în loc de înainte.

Suntem în fața unui lent proces de descompunere, care nu mai poate fi oprit decât prin mijloace radicale menite să înlăture cauzele ce-i stau la bază. Dacă partidul național va ști să afle aceste mijloace, și mai ales de va avea energia să le pună în practică, se va menține.

Altfel e zadarnică orice trudă. Boala cronică va răpune bolnavul. obuz.

Noii controlori: servitorii

Ce face — și ce ar trebui să facă Direcțiunea monopolurilor din Cluj.

S'a vorbit în timpul din urmă foarte mult despre necesitatea introducerii la noi a unui control cât mai eficace în toate serviciile publice. Și aceasta pentru a împiedeca producerea numeroaselor iregularități care ne compromit înăuntru și în afară.

Voind par'că să corespundă acestei necesități, Direcțiunea regională a monopolurilor din Cluj a luat următoarea dispozițiune:

Funcționarii vor părăsi edificiul direcțiunii în timpul orelor de serviciu prezentând portarului o legitimație iscălită de șeful serviciului, din care fac parte. Altfel ei nu vor fi lăsați să iasă în stradă.

Măsura aceasta, care introduce controlul de jos în sus adecă dela servitor la funcționar, a stârnit vii nemulțumiri printre funcționarii dela monopol. Așa că probabil se va renunța la executarea ei, mai ales că constituie o știrbire a prestigiului funcționăresc.

Dar pornită odată pe calea aceasta, sperăm că Direcțiunea monopolurilor din Cluj va veni, în intervalul de timp până la desființarea sa, cu alte inițiative mai de folos: Ca bunăoară controlul depozitarilor de tutun. Supravegherea fabricelor de țigarete și tutun, pentruca să nu mai pună în circulație produse ce nu pot fi consumate.

? Moții satisfăcuți ?

Cum anchetează guvernul liberal.

Zilele trecute au fost la Huedin dnii subsecretari de stat Gh. Cipaianu și Gh. Tătărescu pentru, se zice, a ancheta nemulțumirile Moșilor în legătură cu improprietățile silvice.

Delegații din toate comunele au fost chemați pe ziua aceea la pretură pe motiv că guvernul voește să le implicească revendicările Juste.

Despre felul cum a decurs ancheta „Infrățirea” scrie în termeni elogioși, concludând că Moșii au fost deplin satisfăcuți.

Nol deț nem însă informațiuni tocmai contrare. Și anume, că întreaga chestiune a rămas baltă. Rolul delegaților veniți din comune s'a redus la aceea de-a fi asistat împreună cu somnoroasele Excelențe, — probabil erau după un chef, — la rapoartele făcute de inginerul silvic.

De aici până la ce scrie „Infrățirea” e cam mult!

Inmormântarea advocatului Dr. Romulus Micșa

Înregistrăm cu sincer regret o veste tristă. Dr. Romulus Micșa, deputat și avocat în Dej în urma unei operații grele a murit în mod subit în Cluj 23 Iulie 1924. Remășițele pământești au fost sfințite Vineri la orele 11 de doi preoți în capela mortuară a clinicelor din Cluj, iar înmormântarea și prohodul defunctului distins se va oficia Sâmbătă, la orele 3 p. m. în Dej, cadavrul lui fiind transportat la Dej cu automobilul spre în h u m a r e. În capela mortuară din Cluj, — înainte de a fi transportat cadavrul defunctului, — a vorbit în numele avocaților din țară Dr. Ion Giurgiu avocat în Cluj scoțând în relief calitățile distinse ale defunctului, care a fost un model ca om, ca avocat și ca deputat astfel încât neamul a îndurat o pierdere mare prin încetarea din viață alui Dr. Romulus Micșa. Discursul frumos al Dlui Dr. Ion Giurgiu a făcut o adâncă impresie în auditoriul select. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

Prefect liberal ambulant

D. Iulian Peter, o figură binecunoscută a guvernării coloniale introduse de liberali în Ardeal a ajuns iarăși prefect.

De astă dată la Turda; d-sa a declarat, că nu face politică, ci administrație.

Dar aceasta din urmă o face așa de bine încât chiar și liberalii l'au dat pân'acum afară din două prefecturi. Turdenii pot să spere, cu drept cuvânt, că se vor scăpa încurând de el. B.

Apropierea Averescu - Marghiloman

Într'unul din numerii noștri trecuți înregistrasem acțiunea de înghebare în Ardeal a unei organizații a partidului conservator-progresist de sub conducerea dlui al Marghiloman.

Pe ziua de astăzi dăm noi fapte, care ne invederează că o reîntrare a acestui partid în viața politică nu va mai întârzia.

E vorba de încercarea de fuziune a partidului dlui Marghiloman cu gruparea averescană. Șeful conservatorilor, se spune, va lua în partidul fuzionat locul pe care l-a avut dl Argetoianu.

Versiunea aceasta are în orice caz încă nevoie de-o confirmare. „Indreptarea” averescană o desminte categoric. Că a fost ceva la mijloc însă e sigur. Căci de unde nu-i foc, nu iese fum.

Ceea ce se desprinde din toate de mai sus este că dl Marghiloman și aderenții săi lucrează cu mare zel pentru a crea o platformă cât mai favorabilă viitoarei activități a partidului conservator-progresist, iar în al doilea rând, că Averescanli simt nevoia achiziționării unei personalități politice remarcabile, ca cea a dlui Marghiloman.

Sugrumarea presei

Print'r'o singură lovitură — sporirea taxei vamale la importul hârtiei — actualul guvern și-a dus la îndeplinire două planuri bine preconcepte: 1. Incurajarea industriei liberale și 2. Reprimarea presei.

Motivele sunt ușor de găcit: Interese bănești și în al doilea rând de cele politice ale partidului.

Nu condamnăm procedeul în sine însăși, căci știm că-i prea adânc înrădăcinat la liberali. Dar protestăm împotriva cinismului de-a lucra în mod așa de vădit contra interesului public, pentrucă nevoile greșit concepute ale partidului liberal ar cere-o.

Falimente peste falimente

Că suntem în plină și acută criză economică o știm cu toții.

Barometrul situațiunii îl constituie tribunalele de comerț, care pe zi ce merge au de înregistrat noi falimente.

Astfel Marția trecută figurau pe condica tribunalului din Capitală 34 cereri de declarare în stare de faliment.

Și guvernul tot mai agravează condițiunile de existență ale întreprinderilor prin sporirea tuturor taxelor către fisc. Așa că mergem cu pași siguri spre bancrută totală.

Se poate, că asta-i în interesul finanței liberale — și atunci înțelegem totul.

Ateneul-popular Tătărași la Cluj

Metropola Ardealului sărbătorește pe moldoveni.

Vizita la Cluj a Ateneului popular Tătărași din Iași a decurs în cele mai strălucite cadre, pe care le poate oferi Clujul peste vară, când e lipsit de entuziasmul național al studenției.

Atât la primire, cât și la discursurile rostite în Piața Unirii a asistat un public puțin numeros.

Intrarea în oraș.

Impozantă a fost intrarea în oraș. În fruntea conductului mergea muzica școlii normale din Iași cu directorul școlii, dl Todicescu, pe urmă muzica regimentului 83, corul școlii normale de fete din Iași, steagul tricolor al Ateneului în jurul căruia încep să se grupeze oaspeții și cei ce i-au primit.

Oaspeții, marea lor majoritate purtând costume naționale frumoase, au făcut o impresie deosebită, admirați fiind pe toată calea până în Piața Unirii, unde convoiul se oprește în jurul unei tribune împodobită cu ramuri verzi și cu steaguri tricolore, ridicată de membrii comitetului. În afară de membrii comitetului de recepție, iau loc pe tribună dl Ifrim, președintele Ateneului Tătărași, preotul Stinbei dl Stambuliu, dl Todicescu, directorul școlii normale de băieți din Iași etc.

Discursul dlui Bogdan Duică.

Dintre vorbiri reținem aici pe a dlui prof. Bogdan Duică. D-sa a relevat simpatia deosebită ce-o au ardelenii față de moldoveni. „Credeți fiecare cuvânt, nimic nu este minciună ce vi se spune — zice dl Bogdan Duică, — nu este nimic prefăcut. Veniți între noi cu același sentiment de iubire și dați din spiritul d-voastre, care nu este de prisos aci”. Pe urmă, dl profesor arată admirația ardelenilor pentru literatura frumoasă a moldovenilor, pe care au început să o adâncească setos. „Primirea d-voastre — încheie vorbitorul — este una din acele puține zile de fericire, cari au fost date poporului ardelean. Ardealul vă rămâne recunoscător pentru inima și sufletul ce-i aduceți”.

Președintele ieșenilor vorbește:

Dl Ifrim președintele Ateneului Tătărași ia cuvântul și impresionat spune:

„Abia de 2 zile au călcat pe pământul Ardealului cei 500 de excursioniști moldoveni și sufletele lor sunt copleșite de sentimente frumoase și impresii. Ascultând în gară cuvântarea plină de căldură a dlui primar și ale vorbitorilor de pe această tribună, noi abia putem reda în cuvinte sentimentele noastre. Priveam această Piață a Unirii și mă gândeam, dacă nu visez. Gândul meu se înapoia cu 15 ani când la cel dintâi congres studențesc se întâlneau la Iași studenții de pe tot pământul românesc. Am avut atunci cinstea de a da glas sentimentelor studențești gândindu-mă la Ardealul atât de scump nouă, în dorul căruia eram crescuți.

Visul acum este îndeplinit; într'adevăr nu visăm, dar vremurile sunt așa mari, întrucât nu le putem înțelege, căci într'adevăr suntem cea mai fericită generație care a trăit pe pământul românesc, pentru că ce sunt suferințele trecutului pe lângă fericirea de a trăi primii liberi pe pământul acesta?

Am plecat din comunele îndepărtate ale Basarabiei și Moldovei, cu acelaș dor de a vedea Ardealul. Eri

am fost excursioniști, azi suntem perlerini. Ne-am plecat fruntea la mormântul lui Mihai Viteazul, unde preoții ardeleni, basarabeni și moldoveni împreună au făcut serviciu religios.

Frumoasele asertimente pe cari le întâlnim în toate părțile și cuvintele călduroase cari ne primesc din partea ardelenilor ne fac să binecuvântăm clipa în care am plecat să cercetăm aceste plaiuri. Sufletele ne sunt pline de bucurie și mândrie că suntem moldoveni, pentru cari d-voastre aveți cuvinte atât de frumoase.

După un ideal împlinit ne rămâne altul, pentru că popoarele nu pot trăi fără ideal. Ne-a rămas idealul unității sufletești. Pentru acest ideal ne închinăm noi și urez o trezire tot mai largă a conștiințelor românești, pentru ca să atingem și acest ideal”.

Cuvintele dlui Ifrim au fost primite

Festivalul dela Teatrul Național

Seara oaspeții ieșeni a dat un festival la Teatrul Național.

Programul a fost alcătuit în așa fel, încât îndeplinea de minune rolul de propagandă națională pe care și l-a luat Ateneul popular din Iași.

Corul mixt a executat într'o formă impecabilă câteva cântece naționale; iar jocurile au fost așa de reușite, încât au realizat pe scenă atmosfera satei românești, ceea ce, s'o spunem drept, n'a isbutit pân'acum nimeni la Cluj.

D. Todicescu ne-a vorbit într'o limbă neaoș moldovenească despre marele Creangă. Au mai fost câteva declamări și un solo de vioară. De asemenea ținem să amintim ovațiunile ce s'au făcut octogenarului compozitor Gh. Dima după ce corul cântase din compozițiile d-sale.

Un real aport artistic și intelectual a constituit conferința dlui Ioan Ștefănescu, profesor de Istoria Artelor la Universitatea din Iași. Într'o formă puțin obicinuită vorbitorilor dela noi, d-sa a spus lucruri atât de interesante, încât timp de 1 oră și jumătate, cât a durat conferința, întreaga sală l-a urmat cu o atențiune încordată. E un succes nemaipomenit în zilele noastre de trândăvie intelectuală și excesivă pretensiune a publicului clujan. Conferențiarul a schițat triumful

cu aplauzele entuziaste ale ascultătorilor. Recepția încheindu-se începe plasarea excursioniștilor pe la școli, căminuri și cazarme.

Ziua a II-a

Duminecă dimineața excursioniștii se întâlnesc în Piața Unirii, de unde pleacă în grup vizitând toate instituțiile mai însemnate ale orașului nostru și luând parte la serviciul divin la biserică ortodoxă. La ora 1 Primăria a dat un banchet în onoarea oaspeților, în chioșcul din parc. Câteva sute de excursioniști au luat parte la banchet într'o atmosferă de seninătate, participând și dl ministru Angheliescu, care a sosit pentru deschiderea expoziției școalelor de arte și meserii.

S'au ținut mai multe toasturi, între cari dl Angheliescu, pe urmă dl Stoica deputat de Olhat, preotul Stinbei și dl primar Utalea. După terminarea banchetului s'a încins o horă vastă, participând toată lumea dela mic la mare. După terminarea mesei, excursioniștii în grupuri, au continuat vizitarea orașului.

strălucit al picturii române la expoziția internațională din Veneția, care a avut loc săptămânile trecute.

Ne-a fost dat să auzim lucruri atât de îmbucurătoare pentru noi, încât nici cei mai optimiști n'ar fi putut să le vizeze.

În primul rând, toate tablourile în număr de 80, — și încă nu cele mai de valoare din țara noastră, — pe care le-a expus România, au fost acceptate ca bune. Altor țări li s'au respins cel puțin jumătate. În al doilea rând patru picturi române au fost clasate ca cele mai bune din totalul de 16,000, câte au fost expuse de țările apusene. Deasemeni românesc a fost și tabloul ce se păstrează ca cel mai bun la Veneția, alături de celelalte 14 dela expozițiile precedente. Regele Italiei a cumpărat 4 tablouri, 2 românești și 2 italienești. Franța la rândul său încă a cumpărat trei picturi dintre ale noastre pentru muzeul din Paris.

O împrejurare interesantă, relevată de d. Ștefănescu a fost următoarea: Regele Italiei a petrecut din totalul de 1 oră și cinci minute, cât a stat la expoziție, 40 de minute în lătură-nicele pavilioane române, cu toate că după program nici n'ar fi trebuit să intre acolo.

Dela Cluj oaspeții ieșeni au plecat la Oradea-Mare.

Conferințe la sate

Jubileul protopopului Hațegan.

Poporul dela sate e setos de știință. Sub regimul maghiar satele noastre au fost ținute în întunec, iar azi datorită sfântă avem să ieșim noi intelectuali din orașe mai des afară la sate și să facem mai multă lumină. Scriitoarea Galia Tudor din București împreună cu profesorul în retragere Ioan Pop Florantin și-au propus să facă un șir de șezători și conferințe prin satele Ardealului pentru a lumina și îndruma poporul dela sate spre căi mai bune. În 13 Iulie au conferat cu mult succes în Gilău, unde au fost primiți conferențiarul cu mult entuziasm. În 20 Iulie 1924 au fost în comuna Chintău la o nuntă țărănească, invitați fiind de avocatul Dr. Ion Giurgiu, care e băstinaș din Chintău. Apariția conferențiarilor a făcut minuni în sat. Galia Tudor cu frumosul ei graiu și costum național a fermecat pe Chintăoani, cari cu lăutari au petrecut-o până în marginea satului, ca semn de dragoste și venerație.

În 24 Iulie 1924 conferențiarul erau invitați la Cojocna la jubileul de 50 de ani al preoției și al nunții de aur al vrednicului protopop Ioan Hațegan. La sfârșitul slujbei, celebrată de canonicul Dr. Ioan Sâmpăleanu din Blaj asistat de 13 preoți s'au rostit în biserică frumoase cuvântări, dintre cari remarcăm discursul D-nei Galia Tudor care în numele femeilor române a scos în relief menirea de apostolat al preoților Români. La orele 2 p. m. s'au dat un splendid banchet în sala cea mare a băilor din Cojocna, unde au participat vre-o 200 de intelectuali și preoți din toate părțile Ardealului. S'au rostit la masă frumoase toasturi, dar a plăcut mult graiul dulce al D-nei Galia Tudor, care a închinat pentru țărânul român, iar profesorul Ioan Pop Florantin din București a vorbit și a tins menirea literaturii și a influenței ei binefăcătoare asupra poporului dela sate. La banchet au mai vorbit frumos afară de serbătoritul Ioan Hațegan, canonicul Dr. Sâmpăleanu din Blaj, Aurel C. Domșa, asesor consistorial, Dr. Elie Dăianu, Dr. Severin Danu, Dr. Ion Giurgiu, Dr. Simion Nemeș, Dr. Emil Hațegan și Dr. Iuliu Hațegan. După banchet toți participanții la jubileu s'au fotografiat în grup în frunte cu vrednicul protopop Ioan Hațegan și familia sa numeroasă.

La mulți ani înainte!...

Corresp.

O scrisoare din America

a dlui Groeliche, fost membru al orchestrei „Operei Române” din Cluj
Adresat d-lui Alexandru Anca.

Publicăm în cele ce urmează o scrisoare din America a dlui Hermann Groeliche, fost membru al orchestrei Operei Române din Cluj. Dela înființarea acestei instituțiuni până anul trecut, când a plecat, d-sa în calitate de primviolist a contribuit în mare măsură la ridicarea nivelului artistic al reprezentațiilor prin tehnica, cultura și inteligența-i superioară.

Cincinnati, Ohio în 19 Mai 1924.

D-le Anca,

Îți scriu aceste câteva rânduri pentru ca să vezi cum îmi place și merge mie aici. Din capul locului trebuie să o spun că'n toate privințele mă simțesc bine și că atât mie, cât și nevastei mele ne convine foarte viața de aici, pe care în toate am găsit-o mai frumoasă decât ne-o închipuiam. Aici se trăiește pur și simplu admirabil!

Dar acum să istorisesc pe rând

ce-am pățit de când am plecat din Cluj. Cu toate că mergeam spre-un viitor bun, despărțirea de Cluj totuși nu ne-a fost ușoară, căci noi ne gândim adeseori cu plăcere la timpul petrecut în România și nu vom uita nici când pe numeroșii prieteni și cunoscuți de acolo! Am sta bucuroși în jurul unei mese din cafeneaua New-York împreună cu d-ta și alți prieteni, căci știți aici nu există viață de cafeenea. Câte-odată am înghiți cu dragă inimă vre-o două trei guri de vin românesc, căci și de acesta nu se găsește pe aici din cauza prohibițiunii. Poți vedea deci, că și viața din România își are părțile sale frumoase.

Deasemeni ne reamintim cu plăcere de „Opera Română”, căci serviciul muzical oricum nu era greu, și multe producțiuni erau excelente, de ex. „Carmen” și „Madame Butterfly”.

Aici avem opere numai în New-York și Chicago, prin urmare tot numai două în timp ce România (care în comparație cu Statele Unite este de 24 de ori mai mică) are deja două opere bune. Direcțiunea „Operei Române” a fost întotdeauna față de mine foarte primitoare, așa că păstrez frumoase amintiri din România. Deasemeni nu uitat frumoasele ovațiuni pe care d-lezii mei dela operă mi-le-au făcut în plecarea în gara din Cluj. Portretul vestei mele, pictat de dl Negoșanu reamintește zilnic prietenii din România.

După ce am plecat din Cluj, m-am trecut vara în Berlin, Drezda și în patria mea silezică. În 23 August se plecarăm din Brema cu vaporul „Oceanic” al lui „Wite Star Line”. mijlocul oceanului dădui pe bord pentru personalul englezesc al corului un concert împreună cu un cor bătesc din Wales. Călătoria pe mare ne-a fost cam furtunoasă, cu toate că cea destul de plăcută și în 4 Septembrie debarcai sănătos în New-York — Urmează. —

Comemorarea poetului ungar Andrei Ady

— Demonstrativa absență a oficialității maghiare. —

Implinindu-se acum 50 de ani dela nașterea părinților ilustrului poet ungar Andrei Ady, colegiul reformat din Zău au avut înalta idee de-a întruni acolo pe intelectualii unguri din Ardeal la o sărbătorire a amintirii marelui dispărut, care a fost elev al acestei școli. Cu ocaziunea aceasta s-a pus pe casa natală a poetului, în fațadele unei animate sărbătoriri a părinților lui, o placă comemorativă, o operă sculpturală Kós Károly din Cluj.

Sărbătorirea a decurs în cadre înfrățite, adevăr superioare, sub patronajul dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și al dlor Octavian Goga și dr. Eugen Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj. Numărul participanților a fost înfrățit de mare, cu toată absența oricărui reprezentant al partidului maghiar și a ungarilor reacționari. Guvernul român a fost reprezentat prin scriitorul și directorul general al teatrelor Ion Minulescu.

Serbarea s'a deschis printr'un serviciu divin celebrat în biserica reformată, unde protopopul Kádár a rostit o înălțătoare predică. Iar după aceea preotul poet Szombati Szabó István, fără să pomenească măcar odată numele lui Ady a schițat rolul de îndrumător politic huiduit al sărbătoritului.

După serviciul divin a avut loc un matineu la care au vorbit dnii Somogyi, Tábori și Kuncz. Artista Nora Tesszior a declamat câteva poezii de-ale

lui Ady, iar d. Farkas a cântat din poeziile melodizate ale sărbătoritului.

A urmat apoi un banchet. Seria toasturilor a deschis-o d. Alexandru Nagy, care a salutat pe reprezentantul guvernului. D. dr. Eugen Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj a spus că vede un simbol semnificativ în prezența delegatului guvernului țării românești: Simbolul înfrățirii. Căci sărbătoritul a fost acela care a profețit întâlnirea Ungurilor și a Românilor pe baricadele ideilor.

Luând apoi cuvântul, d. Ion Minulescu a schițat rolul lui Ady încheind prin cuvintele: „Oficialitatea și intelectualii români te sărbătoresc alături de poporul maghiar. Deși postumă, fericirea ta a sosit“.

Seara a avut loc un bal. Iar a doua zi, Luni, oaspeții s'au dus la Mentești, comuna românească din vecinătate, unde pe casa părinților poetului s'a pus tabla comemorativă, și s'au prezentat omagii familiei, bătrânei mame a poetului și tatălui, care, cu toți cei 75 de ani ce'l are, are înfrățirea și temperamentul unui bărbat în floarea vârstei.

S'a trimis apoi dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și al dlor Octavian Goga și dr. Eugen Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj, o telegramă prin care i se mulțumește pentru înalta onoare de a fi luat serbarea sub patronajul său și a fi trimis un reprezentant la comemorare.

Guvernul scumpește traiul

Noul tarif vamal.

O nouă contribuție a statului la creșterea prețurilor înregistrăm pe ziua de azi. Este noul tarif vamal, care a fost publicat zilele trecute.

Opinia publică a reacționat la timp contra acestui nou atentat la existența noastră a tuturor. Dar guvernul nu s'a lăsat abătut din calea aleasă. Și contrar dispozițiilor expuse ale Constituției liberale a modificat prin decret regal vechiul tarif.

Consecințele nu vor întârzia să se arate: Vom înregistra majorări fantastice la toate articolele, căci negustorii sunt nevoiți să se acomodeze noilor împrejurări. La rândul lor păturile nevoiașce vor ajunge să nu-și mai poată acoperi cheltuielile de toate zilele.

Iată unde ne duce guvernarea competentelor liberale.

Banditismele

Puțini desigur vor fi aceia cărora le este necunoscut numele și isprăvile banditului Terente.

Doar de-o săptămână unele ziare de mare tiraj aduc zilnic reportajii fantastice despre el. Poliția și jandarmeria fac toate eforturile pentru a-și asigura premiul de 200,000 lei ce s'a fixat pentru prinderea lui Terente. Dar până'acum totul s'a dovedit zadarnic.

În timpul acesta vigilența paznicilor ordinii a permis noui banditisme. Astfel a fost atacat orașul Sft. Gheorghe de-o întreagă bandă.

Și toate acestea se petrec într'o țară cu atâtea organe de pază. Avem jandarmeria, poliție, jandarmerie, grăniceri și tot felul de agenți și controlori.

Dacă totuși nu suntem la adăpost de atacuri banditești, urmează să se mai reducă din numărul lor. Căci cu mai puțină cheltuială am ajunge la același rezultat.

România și Cehoslovacia la conferința din Londra

Conform instrucțiunilor primite din București, d. Titulescu va semna acordul dela Londra, cu rezerva expresă asupra quantumului reparațiilor convenite României.

Formularea acestor rezerve însă a fost lăsată în totul la latitudinea ministrului nostru dela Londra.

* * *

Dl Mastny, ministrul cehoslovac la Londra, a înmănat eri guvernului englez o notă prin care Cehoslovacia își rezervă toate drepturile — în cazul când, prin aplicarea raportului Dawes, interesele ei s'ar găsi în orice fel lezate. Această rezervă țintește mai cu seamă politica tarifară față de Societatea de curând înființată pentru exploatarea căilor ferate germane.

Colonizările noastre

Ne bucură faptul, că guvernul actual, a luat hotărârea să colonizeze, în primul rând, pe Moții din jud. Turda și locuitorii comunei Sisești, la frontiera Ungariei, unde sunt disponibile zeci de mii de jugăre, proprietățile grofilor și baronilor, cari au fost expropriate în întregime. Căci aceștia vor întări elementul românesc tocmai acolo, unde se simțea mai mult nevoie de el.

Colonizările au început: Astfel, în regiunea Careii-Mari, au fost aduși 200 de coloniști, formându-se 5 sate.

Li s'a dat material de construcție pentru gospodării. Acum urmează ca în cel mai scurt timp să se înceapă și construirea celorlalte 15 sate, în alte regiuni ale frontierei.

Fiecărui colonist i-se va da 15—16 jugăre pământ arabil, loc de casă și 2—3 jugăre islaz.

INFORMAȚIUNI

— Conflictul româno-american. În urma întrevederii ce a avut loc între d-nii Jay și Duca guvernului român a înaintat ministrului Statelor Unite la București o notă prin care lămurește dispozițiile noiei legi a mineilor. Se speră că în urma acestei note conflictul acut dintre Statele Unite și România va fi aplanat așa că d. Jay nu va mai părăsi țara, cum era vorba.

— Străinătatea nu ne creditează. Dl ministru al finanțelor, într'o declarație făcută unui ziar, declară, că în călătoria d-sale în străinătate nu va căuta un împrumut — arătându-se aproape convins că un împrumut nu se poate găsi — dar mai spune că nu-l va refuza, în cazul când i-s'ar oferi „în condiții normale“.

— La școala practică de contabilitate și educație cooperatistă din Ludoșul de Mureș, județul Turdariaș înscrierile se fac până la 10 Septembrie. Cursurile durează în total 11 luni, diploma se eliberează numai după un stagiul de 6 luni. Sunt primii absolvenți ai școlii primare precum și tineri cu una sau două clase secundare.

— Detașările corpului didactic secundar. Pe ziua de 1 Septembrie 1924, se revoacă toate concediile și detașările membrilor corpului didactic secundar de toate gradele, oricari ar fi fost motivele și durata pentru care au fost acordate.

— La Liceul și internatul de fete Regina Maria din Cluj înscrierile se fac între 1—14 Septembrie. Examenele de admitere, de corigență și particulare se încep în 15 Sept.

— Școlare. Înscrierile pentru internatul de fete al „Asociației“, din Sibiu se primesc până la 15 August.

Cererile vor fi însoțite de certificatul ultimului an școlar; iar cele care n'au urmat la liceu până acum, vor înainta un certificat medical și un avans de 2000 lei din taxa internatului.

Se vor primi în internat, elevetele ale căror părinți sunt români și vor fi preferite acelea ai căror părinți sunt membri ai „Asociațiunii“.

Taxa de întreținere în internatul de fete al „Asociațiunii“ este lei 15.000 de elevă și se plătește anticipativ, cel mult în patru rate.

— „Durerea Neamului“ de Iustin Ilieșiu. Zilele acestea va apare un nou volum de poezii al cunoscutului scriitor ardelen Iustin Ilieșiu. Va fi intitulat: „Durerea Neamului“ și cuprinde poezii inspirate de zbuciumul luptei naționale ce se dă astăzi.

— Inaugurarea Muzeului General Nicolae Ceaușescu în Băile-Herculane, va avea loc Duminecă 27 Iulie c., cu mari solemnități. Muzeul a fost aranjat de preotul Coriolan I. Buracu, ca delegat al Comisiunii Monumentelor istorice, secția Banat.

Totatunci va avea loc la Mehadia jubileul de 10 ani al celor deținuți la 26 Iulie 1914. Credem că la aceste serbări va participa multă lume, având în vedere în personagiile înalte cari vor lua parte. Indemnăm pe toți foștii deținuți și internați să ia parte la aceste festivități pioase.

— Turneul artistic al dlui De Angelis. Apreciatul violoncelist, profesor la Conservatorul din localitate, dl De Angelis dă săptămâna aceasta un concert la Tușnad apoi Sâmbătă unul în stațiunea climaterică Vâlcele. Săptămâna ce vine d-sa va cânta la băile herculane din Mehadia.

— Mare concert de pian la Cluj. Din sursă vrednică de crezare primim știrea, că d. Ferdinand Bendiner, directorul Conservatorului de muzică din Satu-Mare, dealtfel un distins pianist, va cânta după reîntoarcerea d-sale în țară la un concert aranjat în Cluj. Dl Bendiner se află de prezent la Londra unde concertează cu un strălucit succes.

— Numire. D. Borza, funcționar superior în direcțiunea regională a monopolurilor a fost numit șef al serviciului contencios din direcțiunea a-numită.

— Dr. Ignate Bartha și-a deschis birou advocațial în Str. Iuliu Maniu 17.

— Expulzarea orchestraților streini din Brașov. Siguranța a dispus expulzarea majorității membrilor capelei orașenești din Brașov. Orașul la rândul său face toate eforturile pentru a obține revocarea ordinului în chestiune, întrucât Brașovul ar rămâne astfel fără orchestră.

— Cursurile de vară ale Universității populare săsești la Sibiu. An de an în fiecare vară Sașii organizează la Sibiu cursuri populare pentru pătura mai cultă. De astădată programul cuprinde exclusiv chestiuni economice care vor fi tratate de către profesori universitari din Germania. Taxa de participare este 150 lei și cursurile se deschid la 18 August și durează 10 zile.

Redactor și responsabil:

Octavian Buzea.

Nemulțumiri preoțești

Citim în „Tribuna“ din Oradea-Mare: P!ângerile preoților ort. rom. din dieceza Orăzii mari se înmulțesc pe zi ce merge. De mai multă vreme se vorbea că la Consistor se săvârșesc lucruri volnice față de preoți, mai ales la distribuția ajutorului de stat, unde pe lângă câte toate detrageri facute în baza principiului sic volo sic iubeo, se mai desfac o sumedenie de broșuri de ale oamenilor puși pe la Minister. Nici atâta n'a fost destul. Văzând răbdarea preoților, tentații mai silesc preoții, să cumpere câte 2—3 expl. dintr'una și aceeași broșură, încât rar este preotul care nu lasă 5—600 lei la Consistor sub diferite titluri. Toate lucrurile din lume se sfârșesc, se va sfârși și îndelung răbdarea preoțimeii, și va spune un veto, că nu se va da voie lunei să-și bată joc de omnia, modestia vestitorilor, moravurilor bune. Avem știre, că se face arătare la dl Ministru de rezort.

Cetiți pag. 4 Rubrica Sportivă ! !

Căutăm colaboratori

pentru gazeta „Clujul Românesc“ cei ce trimit săptămânal 1—2 informații bune primesc gazeta gratuit.

Abonați-vă la

„CLUJUL ROMÂNESC“

!! Cel mai bine scris
!! Cel mai bine informat
!! Cel mai răspândit

— ZIAR DIN ȚARĂ —

* Piese teatrale pentru popor la librăria Anca.

Săptămâna sportivă.

Universitatea-NAC. la Oradea-Mare și Cluj

De ce a fost înfrântă șampioana Clujului.

O neplăcută surpriză a rezervat scarta amatorilor de sport din Cluj. Echipa studentescă a fost scoasă din șirul celor ce-și dispută șampionatul țării. Și nu din vina sa, ci printr'un capriciu al sorții.

Dar iată faptele:

Dupăcum anunțasem în numărul nostru trecut, Dumineca trecută a avut loc la Oradea matchul pentru șampionatul țării între Universitatea și NAC, șampioana de acolo. Insoțită de un numeros public clujan, echipa studentescă a corespuns întru toate așteptărilor. NAC. la rândul său încă a produs un joc ce iese din comun. Astfel matchul a rămas nedecis.

Urma acum să fie jucat a doua oară la Cluj. Termenul a fost fixat pe ziua de Joi.

Intre timp însă au intervenit niște schimbări, ce s'au dovedit fatale pentru Universitatea. Portarul Lazăr a căpătat o infecție la mâna stângă, becul dr. Hirsch, din motive mai presus de voința omenească n-a putut lua parte la joc.

Astfel Universitatea a ieșit pe arenă cu rezerve și din cauza absenței celorlalți portari, având în poartă tot pe Lazăr, dar cu o mână bandajată. Încă dela începutul jocului s'a putut observa dezechilibrarea morală a universitarilor, cari își dădeau seamă că echipa lor nu mai prezintă unitatea de acțiune obicinuită. Cu toate acestea în tot decursul timpului au isbutit să fie mai mult în ofensivă ca în defensivă.

Făcând abstracțiuni de lovitura dată de soartă la compunerea echipei, Universitatea avu să îndure altele în cursul jocului. Deprimarea jucătorilor fu mărită prin goalul prim dat din obseid de cătră orădani. Cine știe aprecia valoarea forței morale în cursul oricărei lupte își poate da seama de rolul ce-a jucat la acest match greșeala arbitrilor. Al doilea goal a fost doar unicul real. Cel de al treilea l-ar fi putut apăra orice portar, care are două mâni.

Chiar și rezultatul de 1:0 era deci unul nereal, întrucât era datorit neglijenței arbitrilor. Iar pe deasupra mai este de-a se ține seamă de descurajarea ce-a provocat acest prim goal nemeritat în jucătorii din Universitatea.

Dintre universitari s'a distins în primul rând Guga, care s'a dovedit și de astădată ca cel mai bun footballist din România. Centrul half Hațegan de asemenea a produs un joc agil și stăruitor. Iar halful, reintrat de curând pe arenă, Huza ne-a dovedit o forță combatantă extraordinară; de el nici nu se prea apropiau orădani, căci știau că-i înzadar.

Mai amintim aci și pe becul Deutsch, care încă a jucat cu mare zel.

Naciștii, în genere, au produs un joc excelent în comparație cu felul lor de-a fi. Dar un mic amănunt le întunecă acest succes servit pe dea gata de soartă: Au venit la Cluj cu doi jucători pedepsiți, ni-se pare, cu excludere de pe arenă pe-un timp ce n'a expirat încă.

Se caută Casă în Cluj

cu 2-3 odăi, baie și bucatărie, grădina mare, grajduri și magazine sub „Urgent” la Administrația ziarului „Clujul” Piața Unirii 32, Librăria Anca.

Se caută o mașină de cusut. Se preferă urma pe care se poate și broda și ajura. A se adresa la Librăria Anca P. Unirii 32.

De vânzare o mașină de sfredelit. A se adresa la ziar.

ANUNCIURI

comerciale, bilanțuri, prospecte, convocări și publicațiuni de ori-ce fel pentru ziarul

„CLUJUL ROMÂNESC”

se primesc cu prețuri originale numai la

Librăria Alexandru Anca Cluj, Piața Unirii 32

* Imprintate Advocatale librăria Anca.

ALEXANDRU ANCA

Institut de arte grafice, librărie, mare depozit de hârtie, papetărie, revizite de scris și articlii de lux. C L U J Telefon 124.

Tipografia este provăzută cu cele mai frumoase și mai moderne caractere de litere. Aranjat cu putere electrică execută prompt și repede tot felul de lucrări precum: lucrări pentru bănci, Libele de depunere, Bilanțe, Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Firme, Diplome, Bilete de vizită, Invitări, la pretreceri, Anunțuri de logodnă și cununie, Tipărituri advocatale precum Foi periodice, Opuri, Broșuri, Placate și Necroloage.

Doritorii de-a tipări ceva din cele arătate mai sus, sunt rugați, în interesul propriu, a cere întâi prețliminar de plată.

Librăria are un bogat asortiment în revizite de birou, cărți școlare, hârtie, registre. Mare depozit de revizite și Ornate bisericesti precum și icoane sfinte în diferite mărimi.

Alexandru Anca Cluj Preț curent

pentru Ornamente bisericesti: Odăjdii (Vesminte preoțesti) constătoare din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecefe, 1 Brău, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colorii din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori:

În diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăieturi cu posomant aurii sau argintiiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 100 Lei anticipativ. La returnarea mustrelor să preău banii.

Colare. Berete, Brăuri, Plastroane.

- Potcap de mătase — 120—
- Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru — 250—
- Beretă de cașmir negru gr. cat. — 250—
- Colar de pânză „Leo” — 50—
- Colar de cauciuc — 45—
- Brău (cingulum) violet moiree sau mătase — 1500—
- Brău (cingulum) negru moiree sau mătase — 1500—
- Brău (cingulum) negru de lână — 450—
- Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted — 150—
- Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted — 120—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Revizite bisericesti:

- 1 Cădelniță de bronz argintată — 1750—
- Una fîtoare de tîmăie cu linguriță din bronz argintat — 550—
- 1 Candelă din bronz argintată — 900—
- 1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri — 3800—
- 1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm. — 1200—
- 1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit 1000—
- 1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email — 1000—
- 3 Cruci de lemn cu Hristos în relief 120-200—
- 3 Cutii de aluminiu pentru oștie — 150—
- 1 Căldărușe cu aspergil (stropitor) bronz argintat — 1200—
- 1 Cenușă cu tavă pentru spălarea mânilor (bronz argintat) — 850—
- Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat) — 1200—

- 2 Vase de sticlă cu tavă de zink (la proscomidie) — 380—
- 1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted — 2800—
- Disc și șteluță (bronz aurit) — 1000—
- 1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O. — 1800—
- 1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. cuminecătura la bolnavi — 1500—
- Ciborium (bronz aurit) — 3800—
- Monstranță (bronz aurit) rom. kath. 5500—
- Clopoșele pentru altar — 100-200—
- Copcii (cărlițe) pt. odăjdii (aurite și argintate) perechea — 100—
- Sfesnice pt. perete (cu un braț) — 50—
- ” (cu două brațe) — 100—
- Icoane sfinte — 45-200—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătate dublu.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele Piese teatrale și Poezii cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

- „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 20—
- „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Tințariu — 15—
- „Gura Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Tințariu — 20—
- „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15—
- „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Tințariu — 15—
- „Petitorii” comedie într'un act de Nic. Tințariu — 15—
- „Puiu Codrului” piesă haiducească 3 acte de Nic. Tințariu — 20—
- „Nevasta mea fle ingeri ca ea” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15—
- „Infumuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — 20—
- „Fiecare cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — 20—
- „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky — 15—
- „Doine și Chiuturi” adunate din gura poporului de „Siminic” — 15—

Diferite:

- „Inima mea” (cântece populare) — 15—
- „Imnuri Românești” (cântăce naționale) — 10—
- „Ecoruri” de Traian Dumbrava — 5—
- „Umoristice” (Glume) de Costi — 15—
- „Versuri din Răsboi” (poezii populare) — 10—
- „Iubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce — 15—

- „Imnul Studentesc Creștin” pentru Pian și voce — 15—
- „Căldare” cărți cu tărgurile — 10—40 Lei
- „Dicționar” român-maghiar — 5—
- „Carte de visuri” — 15—
- Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — 5—
- „Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — 20—
- „La isvoarele vieții” de M. Velea — 10—
- „Pentru Macedonia” imperativul nostru național de M. Dragnea — 10—
- Scrisori de iubire de după mai mulți autori — 10—
- „Aventurile fantastice” ale lui Wilyams Gotthard roman — 10—
- „Nenorocii” (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — 8—
- „Trepeticul” (expl. semnelor Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — 6—

Cărți școlare:

- A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — 20—
- Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — 30—
- Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15—
- Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15—
- „Juliu Caesar de bello Gallico” manual pt. cl. V—VI. de Traian Popa prof. de liceu — 35—
- „Lecții de limba română” de prof. Murășan — 20—

Cărți preoțesti:

- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț — 25—

- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț ediție de lux — 100—
- „Predici la Morț” de prot. I. Marga — 30—
- „Predici pentru postul mare” (ciclu duplu) de protopop I. Marga — 20—
- „Păstorul sufletec” (I—VI. vol.) — 120—

Juridice:

- „Criza valutară și asanarea ei” de Dr. M. Șerban — 30—
- „Legea de execuție” trad. de Dr. Barta și Dr. Hancu — 60—
- „Vademecum” rom.-mag. de Dr. Köves — 60—
- „Jurnal de term. adv.” (cu pereți tari, folosibil pe orice an) — 50—

Medicale:

- „Cartea Moașelor” de Dr. Grigoriu pentru toate femeile — 120—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute. La comandă banii se trimit înainte plus porto.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătatea dublu.

Domnișoară românească

cu cunoscând croitoria, lingeria și broderia, specialistă în cusături naționale dorește post, de preferință familie. Adresa redacția ziarului.

Tot felul de cărți și tipărituri pregătesc prompt și solid la Instiit. Grafic Alex. Anca Cluj

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești

ALEXANDRU ANCA CLUJ

Piața Unirii Nr. 32. Fabrica C. Victoriei 36.